

Hendrika en Adriana Roghair

Welgesteld en ongehuwd

De familie Roghair

Hendrika en Adriana worden geboren als respectievelijk 4e en 5e kind en enige meisjes in het gezin van Pieter Huibert Roghair en Hendrika van der Poel. De Roghairs zijn al vanaf de 16e eeuw invloedrijke inwoners van Rhenen die meerdere burgemeesters en schepen leveren. Eén van hun broers zal de laatste burgemeester Roghair in Rhenen worden. Vader Pieter is koopman in hout, houtzaagmolenaar en eigenaar van een

houtzaagwindmolen.

Ongehuwde dochters

Hendrika wordt geboren op 10 februari 1840 in Rhenen. Haar zus Adriana twee jaar later op zondag 25 september 1842. Hendrika en Adriana blijven ongehuwd.

Voor een ongehuwde vrouw uit gegoede stand is het 'not done' om in haar eigen onderhoud te voorzien. Tot het moment dat zij een geschikte huwelijkskandidaat heeft gevonden, wordt zij door haar familie onderhouden. Dat geldt zeker voor deze patriciërsdochters. Onderzoek heeft aangetoond dat het idee dat vrouwen uitsluitend slachtoffer zijn - als vrouwen die wel willen maar niet kunnen trouwen - niet houdbaar is. Soms kiezen ze er bewust voor om ongehuwd te blijven, omdat ze dan bijvoorbeeld over eigen geld en goederen kunnen beschikken, iets wat ze als gehuwde vrouw niet kunnen. Of dit voor één of beide zussen ook zo is, weten we niet.

Juffrouw Pietje en Juffrouw Naatje

Hendrika en Adriana staan in de volksmond bekend als Juffrouw Pietje en Juffrouw Naatje. Twee vrouwen die zich zeer begaan tonen met de talrijke armen en behoeftigen van Rhenen in die dagen. De charitatieve zorg voor de armen en behoeftigen is in de 19^e eeuw een taak van de vrouwen; de welgestelde en patriciërsvrouwen wel te verstaan. Een deugd van de 'ideale' vrouw in deze kringen is medegevoel met de zwakkeren in de maatschappij en liefdadigheid wordt dan ook gezien als een vrouwenplicht. Meisjes worden vaak al jong opgeleid in hun rol van weldoenster. In de lokale omgeving vormen dames uit de hogere kringen in deze rol een brug tussen arm en rijk en kunnen zo de inwoners overtuigen van de belangstelling en het meegevoel van de boven hen gestelden. Dat lijkt de dames Roghair in ieder geval goed gelukt.

Deze activiteiten bieden hen ook de mogelijkheid tot het nemen van eigen initiatieven en het tot ontplooiing brengen van hun eigen persoonlijkheid. Omdat men liefdadigheid als een vrouwelijke deugd beschouwt, accepteert men dat vrouwen op dit terrein maatschappelijk actief zijn.

Wie zoet is krijgt lekkers

Rond Sinterklaas en met de Kerstdagen zorgen Pietje en Naatje voor goede gaven. Ook in dit opzicht tonen zij zich ware dochters van de 19^e eeuw. De Sinterklaastraditie zoals veel jongere en oudere Nederlanders haar nu kennen, stamt immers uit die periode.

Die traditie wordt dan ingezet om het gewone volk wat beschaving bij te brengen. Het feest wordt in de 18^e eeuw en daarvoor, vooral op straat gevierd, maar het moet nu binnenshuis en binnen het veilige huisgezin plaatsvinden. Op deze manier ontstaat ook het systeem van beloning en straf, dat we nu ook nog voor een deel kennen. Was je lui op school of was je stout? *Kijk maar uit dat Sinterklaas het niet ziet, want dan krijg je geen geschenk. Of misschien zelfs wel de roe!*

Beiden blijven ongehuwd.

Hendrika overlijdt op haar verjaardag in 1908 68 jaar oud.

Adriana overlijdt 3 jaar eerder in 1905 63 jaar oud.

Bron: J.K. Roghair De geschiedenis van de familie Roghair Oud Rhenen 1994